



BŁYSK, MAT, KOLOR BŁYSK, MAT, KOLOR BŁYSK, MAT, KOLOR

Fotografia i Warszawa lat 90.

WYSTAWA 20.10.2022—19.02.2023

Program wydarzeń towarzyszących Publikacja



Patronat medialny:

POLITYKA



wyborcza.pl
WARSZAWA

Pismo. MAGAZYN OPINII

Kontakt dla mediów:

Aleksandra Migacz

22 277 43 45, 723 249 094

aleksandra.migacz@muzeumwarszawy.pl

Program wydarzeń towarzyszących

**Błysk, mat, kolor.
Fotografia i Warszawa lat 90.**

wystawa 20.10.2022—19.02.2023



**Wystawę uzupełniają oprowadzania, debaty, warsztaty,
lekcje muzealne i pokazy filmowe w kinie Syrena.**

Oprowadzania

W każdą niedzielę będzie można zwiedzić wystawę z przewodnikiem. Oprócz oprowadzań kuratorskich i przygotowanych przez edukatorów odbędą się wyjątkowe oprowadzania z gośćmi, m.in. Olgą Drendą Magdą Szcześniak, Marcinem Wichą, Moniką Borys czy Jackiem Paśnikiem.

Debaty

Raz w miesiącu, w czwartek, odbędzie się spotkanie dyskusyjne poszerzające wybrane wątki z wystawy.

27 października: Narodziny fotoreportażu. Dokumentowanie pierwszej dekady wolności.

Lata 90. to czas dominacji fotoreportażu, uwolnionego spod presji systemowej. Profesjonaliści wychodzą na ulice i dokumentują radykalnie zmieniającą się rzeczywistość wolnej Polski. Polityczne przepychanki, rockowe koncerty, uliczne demonstracje, azjatyckie bazyry, narkomani i blokery obok japiszowników – nowej klasy średniej. Główne tytuły prasowe („Gazeta Wyborcza”, „Życie”, „Rzeczpospolita”) tworzą własne standardy pracy i sposoby prezentacji fotografii. Jakie były realia fotografii prasowej ostatniej dekady XX wieku? Co dominowało w ilustrowanych dodatkach do gazet? Jak fotografia reportażowa przenikała się z komercyjną i artystyczną?

Goście: **Piotr Wójcik, Małgorzata Sydorczyk, Anna Biała**

Prowadzenie: **Beata Łyżwa-Sokół**

1 grudnia: Promocja książki towarzyszącej wystawie

Autorzy: **Julia Staniszevska, Karolina Puchała-Rojek, Adam Mazur**

Prowadzenie: **Agata Napiórska**

styczeń 2023: rozmowa o fotografii amatorskiej lat 90.

luty 2023: debata o fotografii wykluczonych i brutalności okresu transformacji

Program wydarzeń towarzyszących



Błysk, mat, kolor.
Fotografia i Warszawa lat 90.

wystawa 20.10.2022—19.02.2023

Podcast

Podczas trwania wystawy premierę będzie miał 10-odcinkowy podcast przygotowany dla Muzeum Warszawy przez **Kamila Bałuka**. Bałuk, reporter i podcaster, który specjalizuje się w tematach tej dekady, przyjrzał się latom 90. w Warszawie z dziennikarskim zacięciem. Temat każdego odcinka inspirowany jest konkretnymi zdjęciami prezentowanymi na wystawie. Bałuk rozmawia m.in. o kampaniach społecznych i fotografii społecznej w tamtym czasie, narodzinach polskiej giełdy, o tym, czym dla młodych anarchistów była transformacja. Wśród gości i gościń: Tomek Sikora, Anna Musiałówna i Tomasz Prusek. Karolina Puchała-Rojek i Julia Staniszevska opowiedzą też szerzej o koncepcji wystawy i drodze do jej powstania.

Program filmowy w Kinie Syrena

Pięciu pokazom filmowym będą towarzyszyć spotkania z twórczyniami i twórcami filmów prowadzone przez **Dorotę Chrobak, Kaję Klimek i Olgę Drendę**. Zaproszeni goście: **Maciej Drygas** (reżyser filmu „Usłyszcie mój krzyk”), **Maria Pakulnis** (aktorka w filmie Barbary Sass „Pajęczarki”), **Marcel Łoziński** (reżyser filmu „89 mm od Europy”), **Maria Zmarz-Koczanowicz** (reżyserka filmów „Nie wierzę politykom”, „Moja Warszawa”).

Partnerem pokazów jest WFDiF – właściciel platformy streamingowej 35mm.online

Program edukacyjny

W programie także **spacery architektoniczne i fotograficzne** oraz **warsztaty**.

Od listopada do ferii zimowych zaplanowane są **lekcje muzealne dla szkół podstawowych i ponadpodstawowych**. Wsparciem dla działań będą fotografie z lat 90. prezentowane na wystawie. W czasie zajęć uczniowie zagłębiają się w tematykę dobrych i złych praktyk organizacji przestrzeni publicznej. Przyjrzą się zjawisku reklam na billboardach pod kątem szacunku do otoczenia. Dowiedzą się, jak przebiegała transformacja lat 90. i jaki miała wpływ na społeczeństwo i kulturę.

Warsztaty rodzinne i międzypokoleniowe stworzą okazję do rozmów między dziećmi, rodzicami i dziadkami na temat życia codziennego w okresie transformacji. Odbędą się również oprowadzania dla osób z niepełnosprawnością ruchową i intelektualną.

> Więcej informacji i szczegółowy program wkrótce na www.muzeumwarszawy.pl.

Publikacja „Błysk, mat, kolor. Fotografia i Warszawa lat 90.”



Wystawie towarzyszy publikacja pod redakcją współkuratorki, Karoliny Puchały-Rojek. W książce pod tym samym tytułem wybranym 250 zdjęciom towarzyszą fragmenty rozmów z osobami zajmującymi się w latach 90. fotografią, teksty autorstwa **Karoliny Puchały-Rojek, Adama Mazura i Witolda Kanickiego** i subiektywny przegląd wydarzeń lat 90. **Błażeja Brzostka**. Podobnie jak na wystawie hasła związane z fotografią – kolor, kontrast, narracje – służą do interpretacji przeobrażającego się miasta. Warszawa i fotografia opowiadają tu o sobie nawzajem.

FRAGMENTY KSIĄŻKI

Karolina Puchała-Rojek, Dekada fotografii

Wyznaczenie granicy tematycznej wystawy organizowanej w muzeum poświęconym historii i współczesności stolicy wydawało się oczywiste. Stała się nią jednak nie tyle Warszawa, ile jej przestrzeń publiczna, ogólnodostępna, gdzie transformacja i jej efekty – w architekturze, wydarzeniach, zachowaniach społecznych czy wreszcie w modzie ulicznej – były najbardziej widoczne. Udział fotografii w budowaniu wyobrażeń na temat nowego, kapitalistycznego pejzażu miasta, jak i jego pierwszych bohaterów – biznesmenów i biznesmerek jest na wystawie równie istotny jak jej potencjał w ukazywaniu zmian – już się dokonujących lub przewidywanych.

(...) Stolica stanowi obszar koncentracji życia artystycznego oraz politycznego i jako taka jest nie tylko miejscem wykonania fotografii, ale też inspiracją dla wielu z nich – również takich, które mają potencjał bycia ikonicznymi, możliwymi do odczytywania bez tytułu czy rozbudowanego opisu. Mogą być one wtedy interpretowane bardzo szeroko, jako zdjęcia opowiadające nie tylko o tym konkretnym mieście, ale również np. o transformacji ustrojowej w Polsce w ogóle.

Adam Mazur, Polska widziana na fotografiach, niejasno

Po upadku PRL wszystko wydaje się ważne, choć niewiele motywów jest pięknych. Większość zdjęć można zaklasyfikować jako pornografię transformacji. Z pewnością lata 90. to czas emancypacji i dominacji fotoreportażu. Koniec cenzury oraz kontroli partyjnej i związkowej wieszczą epokę wolności. Fotoreportaż III RP – nie tak elegancki i humanistyczny jak w latach 60., nie tak jednostronnie propagandowy jak w latach 70. i nie tak politycznie zaangażowany jak w latach 80. – jest wieloznaczny, meandryczny, rośnie wraz z demokracją, sięga bruku z kolejnymi politycznymi awanturami i społecznymi napięciami. Świat fotograficznego postkomunizmu jest kreowany przez

Spis treści:

1. Fragmenty rozmów Julii Staniszewskiej z Piotrem Wójcikiem, Grażyną Zdebiak i Tadeuszem Matanem
2. Karolina Puchała-Rojek
Dekada fotografii
3. Adam Mazur
Polska widziana na fotografiach, niejasno
4. Witold Kanicki
Kolory transformacji
Kolor
Kontrast
Narracje
Poszerzenie pola
Typologie
Pamiętam/nie pamiętam
Warszawa – podróż
sentymentalna
5. Błażej Brzostek
Oś czasu – subiektywnie
o 1990–1999
6. Spis ilustracji

Publikacja „Błysk, mat, kolor. Fotografia i Warszawa lat 90.”

**Błysk, mat, kolor.
Fotografia i Warszawa lat 90.**

wystawa 20.10.2022—19.02.2023

jaskrawy kontrast między przedstawionymi w fotoreportażach bogatymi i biednymi, protestującymi i rządzącymi.

(...) W nowej epoce starzy rywalizują z młodymi, którzy wyszli z podziemia i rosną w siłę w ilustrowanych dodatkach do gazet. (...) Pracujący dla polskich mediów fotografowie koncentrują się z reguły na lokalnych tematach: polityczne przepychanki, koncerty rockowe, uliczne demonstracje, romskie koczowiska i azjatyckie bazy, narkomani i blockersi obok japiszonów, czyli nowej klasy średniej. Główne tytuły prasowe – „Gazeta Wyborcza”, „Życie”, „Rzeczpospolita” – tworzą własne standardy pracy oraz sposoby prezentacji fotografii, zdobywając liczne grono odbiorców.

Witold Kanicki, *Kolory transformacji*

Dominujące w poprzednich epokach konwencje obrazowania budują nasze wyobrażenie na temat przeszłości. Patrząc z tej perspektywy, uznamy, że każda epoka charakteryzuje się własną kolorystyką. Współcześnie świadczą o tym m.in. popularne filtry fotograficzne dostępne w różnego rodzaju aplikacjach cyfrowych, w ciekawy sposób nawiązujące do kolorystyki konkretnych dekad czy też powszechnych w kolejnych okresach materiałów fotograficznych. Jeśli zatem powstałby cyfrowy filtr imitujący polską fotografię amatorską lat 90., to w rezultacie jego zastosowania na zdjęciach niebieskie niebo zbliżałoby się do bieli lub przynajmniej nienaturalnie bladło (...). Podobnie trawa – o czym świadczy wiele amatorskich odbitek z ostatniej dekady XX wieku – musiałaby poblaknąć, jak gdyby kilkunastoletni okres transformacji był niekończącym się przedwiośniem. Za to warszawska architektura pojawiająca się na wielu prywatnych fotografiach wydaje się bladopiaskowa lub nawet częściej: brudnoszara, zwłaszcza w kontraście z reklamami, billboardami, krzykliwymi logotypami firm, zakładów i fast foodów. Pośród wszystkich barw czerwienie (a czasem też żółcienie) zdają się z kolei nienaturalnie wyraziste, znacząco wybijają się pośród innych kolorów na fotografiach z tego czasu.

Tym samym hipotetyczny filtr cyfrowy naśladujący estetykę amatorskiej fotografii lat 90. byłby syntezą szarości, poblakłych barw i kilku jaskrawych kolorów. Dodatkowym elementem takiego filtra mogłyby być nieostrości, miękkość obrazu, optyczne dystorsje, ale i zachwycająca wielu amatorów tamtych czasów data, naświetlona w prawym dolnym rogu kadru, zapisana charakterystyczną czcionką cyfrową, kojarzącą się wtedy z elektroniką i nowoczesnością. W symboliczny sposób takie komputerowe daty zapowiadały zmiany nadchodzące w technologii fotograficznej, która w kolejnej dekadzie w pełni poddała się digitalizacji.

Publikacja „Błysk, mat, kolor. Fotografia i Warszawa lat 90.”

Błysk, mat, kolor.

Fotografia i Warszawa lat 90.

wystawa 20.10.2022—19.02.2023

Redakcja merytoryczna i koncepcja: Karolina Puchała-Rojek

Współpraca: Julia Staniszevska

Redaktorka prowadząca: Marta Szotkowska

Teksty: Karolina Puchała-Rojek, Adam Mazur, Witold Kanicki, Błażej Brzostek, Tadeusz Matan, Grażyna Zdebiak, Piotr Wójcik, Julia Staniszevska

Teksty do rozdziałów: Karolina Puchała-Rojek

Opracowanie metryczek obiektów: Piotr Głogowski, Monika Michałowicz, Anna Topolska

Redakcja językowa tekstów: Ewa Kiedio

Współpraca redakcyjna: Julia Odnous-Pawlińska

Korekta: Katarzyna Głowińska (Lingventa), Julia Odnous-Pawlińska

Projekt graficzny i skład: Anna Piwowar | Siostry Piwowar Studio

Przygotowanie fotografii do druku: Karol Bagiński (FOTO-GRAFIKA)

Wizerunki cyfrowe obiektów-fotografie: Adrian Czechowski, Michał Matyjaszewski, Anna Sulej

Postprodukcja: Patrycja Skwierczyńska, Anna Sulej

Koordinacja digitalizacji: Mikołaj Kalina

Wydanie I Warszawa 2022

ISBN: 978-83-964731-5-8

